

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Türkiye - Afrika Boynuzu Ülkeleri: Karşılıklı Bağımlılık ve Derinleşme”

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

STRATEJİK VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Türkiye - Afrika Boynuzu Ülkeleri: Karşılıklı Bağımlılık ve Derinleşme” (2016-2021 | Türkiye - Afrika Boynuzu [Etiyopya, Somali, Eritre, Cibuti])

“Stratejik Diyalog”; tarafların orta ve uzun vadeli stratejik vizyonlarına hizmet edecek ikili veya çok taraflı diplomatik ilişkiler bütünü olarak tanımlanabilir. Türkiye ve Afrika arasında, özellikle son on yıllık süreçte, uluslararası düzeyde akademik çevrelerin gündeminde önemli yer teşkil eden ve aktif diplomatik niteliği öne çıkan gelişmeler bu tanımın mahiyetine uygun kapasite inşasını mümkün kılacak bir aşamaya erişme eğilimindedir.

Bu durum, bir yönüyle Türkiye'nin dış politikada değişikliğe giderek önce **Afrika'ya Açılım Eylem Planı (1998)** daha sonra **Afrika Yılı (2005)** ilanı ve takip eden çok kademeli ve çok yönlü girişimlerden; diğer yönüyle uluslararası siyasi dengelerin, Afrika'nın belli ölçüde ve bütün olumsuzluklara rağmen, kendi insan kaynağı enerjisinden dışa-dönük bir iç-dinamik oluşturmasına imkan sağlayacak farklı bir yöne evrilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yeni bir dönemin başlangıç aşaması niteliğindeki bu sürecin etkilerini Türkiye - Afrika Boynuzu bölgesi ilişkilerinde de gözlemlemek mümkündür.

Bu yeni süreçte **Türkiye** 77 milyonluk nüfusu, büyüyen ve gelişen ekonomisi, Afro-Avrasya ana kıtası ortasında sahip olduğu jeostratejik konumu, Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile sahip olduğu tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda gittikçe artmakta olan aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikas ile uluslararası alanda gittikçe önem kazanan bir aktör hâline gelmiştir.

Tarih boyunca, pek çok etkili güç, **Etiyopya, Somali, Eritre ve Cibuti**'den oluşan ve fakat özellikle Sudan, Güney Sudan, Kenya ve Uganda gibi ülkelere; Nil Havzası, Arap Yarımadası, Aden Körfezi ve Hint Okyanusu gibi coğrafyalara komşuluğundan bağımsız düşünülmesi de pek mümkün olmayan **Afrika Boynuzu** bölgesinin stratejik konumu ve öneminin farkındalığıyla siyasi, iktisadi ve hatta askerî açıdan Bölge'de varlık gösterme eğiliminde olmuşlardır. Nitekim, belli dönemlerde, Afrika Boynuzu bölgesi bu eğilimden kaynaklanan uluslararası güç rekabetinin istikrarsızlaştırıcı sonuçlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Bölge halen bu güçlerin ilgi odağı olmayı sürdürmektedir.

Ülkelerin büyüme hedeflerine ve küresel ekonomik ilişkilere bağlı olarak karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin dünya çapında giderek derinleştiği günümüzde, **ilişkilerin çok boyutlu geliştirilmesi; enerji güvenliğinin sağlanması; yasadışı ticaret ve türevlerinin önlenmesi; artan terörist faaliyetlere karşı mücadele zorunluluk arz etmektedir. İstikrar, barış ve güvenliğin ekonomik, sosyal ve siyasi etkileşimle bağlı bulunduğu Afrika Boynuzu bölgesinde, barış ve güvenliği tehdit eden gelişmelerin önüne geçilmesi hem Bölge ülkeleri hem de Bölge'ye yönelik bölgesel, kıtasal ve uluslararası örgütler için başlıca görev hâline gelmiştir.**

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

Bu süreçte, Türkiye ve Afrika Boynuzu ülkeleri kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği ve kapasite inşası açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirebilir. Bu noktada olaylara **siyasi, ekonomik, diplomatik** ve **jeostratejik** açıdan daha geniş bir perspektif ile bakma ihtiyacı vardır.

Türkiye ve Bölge'nin geldiği nokta "stratejik işbirliği" olarak tanımlanmaktadır. Özellikle bölgesel meselelerin çözümünde Türkiye ve Bölge ülkelerinin stratejik işbirliğine önemle ihtiyaç duyulmaktadır. Bölge çapında siyasi, ekonomik ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilerek ilgili alanlardaki işbirliğinin Bölge ülkelerinin tümünde istikrar, kalkınma ve barışın tesisine hizmet edecek şekilde genişletilmesi ve derinleştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Türkiye'nin gerek stratejik ortaklık gerek gözlemci statüsüyle çalışmalarına katkıda bulunduğu Afrika Birliği ve Doğu Afrika Topluluğu gibi örgütlerin de amaçları arasında yer alan bu hususların stratejik diyalog ve karşılıklı kapasite inşasında özenle değerlendirilmesi gerekir.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Afrika Boynuzu Ülkeleri ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; Türkiye ve Bölge'ye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır.

Bu kapsamda çeşitli sektörlerden temsilcileri, Türkiye - Afrika Boynuzu arasındaki ilişkilerin stratejik boyutunu ön plana alan bir yaklaşımla **5 yıllık bir süreçte; yapılacak ikili ve çok taraflı çalışmalarla Türkiye - Afrika Boynuzu Stratejik Diyalog Programı** önemli bir işlev görecektir.

Program'ın hedefleri şunlardır:

- Türkiye ve Bölge'den uzmanlarca hazırlanan akademik çalışmalar üzerinden, Bölge'nin içinde bulunduğu durumu tüm yönleriyle ortaya koymak.
- Çözüm üretimine katkı sağlamak üzere, karşılıklı uzman, akademisyen ve düşünce kuruluşlarına; Bölge'ye, bölgesel ilişkilere ve Bölge'nin karşı karşıya bulunduğu sorunlara ilişkin bilgi aktarmak.
- Karşılıklı karar mekanizmalarına Bölge'nin stratejik konumu hakkında hatırlatmalarda bulunmak ve ikili - çok taraflı politikalar önermek.
- Türkiye'nin, ülkeler bazında altyapı gelişimi ve kaynakların değerlendirilmesi konusunda desteğe ihtiyacı olan Bölge'de, karşılıklı yararı gözetilen güçlü yatırımlar yapmasına ve Bölge ülkeleri ile karşılıklı güçlü ekonomik ilişkiler geliştirmesine katkı sağlamak.

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

Ana Tema

Türkiye - Afrika Boynuzu Ülkeleri: Karşılıklı Bağımlılık ve Derinleşme

Temel Alanlar

Etiyopya - Türkiye

Somali - Türkiye

Eritre - Türkiye

Cibuti – Türkiye

Stratejik Etkileşim Alanları

Sudan,

Güney Sudan

Kenya

Uganda

Nil Havzası,

Arap Yarımadası

Aden Körfezi

Hint Okyanusu

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi, Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi, Tarım ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

Program Partnerleri

Türkiye : TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) Afrika Enstitüsü

Afrika Boynuzu : HASC (Afrika Boynuzu Araştırmalar Merkezi)

Program Süresi

2016 - 2021 (5 yıl)

Programın İcra Alanı

Türkiye ve Afrika Boynuzu Ülkeleri (Etiyopya, Somali, Eritre, Cibuti)

TÜRKİYE - AFRIKA BOYNUZU STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

ETKİNLİKLER / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Basın Toplantıları

Türkiye - Afrika Boynuzu Akil Kişiler Kurulu Toplantıları / Çalışmaları

Program bünyesinde; iki tarafı temsilen bölge ve yerel aktörlerden oluşan ekonomi duayenlerinin ağırlıkta olduğu bir "Türkiye - Afrika Boynuzu Akil Kişiler Kurulu" oluşturulması ve yılda en az bir defa iki taraflı toplantı yapması ve Program çalışmaları temelinde iki ülke/bölge ilişkileri için yerel merkezli olarak etkileşim ve öneriler üretmesi.

Yuvarlak Masa Toplantıları / Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar / Çalışmalar

Kongre(ler)

Sektör Çalıştayları / Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Stratejik Vizyon Geliştirme Eğitimleri

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının karşılıklı karar alıcılar, özel sektör, medya ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Karar Alıcılara Brifing Toplantıları

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

TV Programları

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar